

Commissie Mensenrechten UHasselt

Self Assessment samenwerkingen in het kader van de Mensenrechten

In het kader van de werkzaamheden van de Commissie Mensenrechten aan de UHasselt, wenst de Commissie u een self assessment te laten invullen om een verdiepend inzicht te krijgen in de (huidige of geplande) samenwerking.

Datum:

Naam onderzoeker (verantwoordelijk ZAP-lid):

Onderzoeksgroep:

(Beoogde) Partner:

- **Assessment van de (beoogde) samenwerking**
 - Hoe is de samenwerking tot stand gekomen?
 - Welke activiteiten zijn in het verleden reeds samen uitgevoerd?
 - Welke activiteiten zijn er gepland?
 - Op welke locaties zal men activiteiten uitvoeren?
 - Wat is de (potentiële) impact voor de betrokken onderzoekers bij de partnerinstelling?
 - Mocht de samenwerking stopgezet worden, heeft dit impact op uw eigen onderzoek?

- **VLIR Mensenrechtentoets**
 - Gelieve de antwoorden op de vragen van het VLIR knipperlicht diagram aan te duiden en dit te bezorgen tesamen met dit self-assessment document aan de mensenrechten@uhasselt.be.

Hulpmiddel bij het invullen van het assessment

Voorbeelden van problematische partners:

- universitaire partners die systematisch discrimineren tegen bepaalde personen op basis van hun geslacht, etniciteit, politieke overtuiging, nationaliteit, godsdienst, etc. bijvoorbeeld door hen de toegang tot de universiteit te ontzeggen;
- universitaire partners die regelmatig medewerkers ontslaan omwille van kritiek die deze uiten op het beleid van de overheid;
- universitaire partners waarvan het veiligheidspersoneel betogende studenten met buitensporig geweld tegemoet treedt (al dan niet met de dood tot gevolg);
- niet-universitaire partners die systematisch weigeren hun medewerkers een, naar lokale normen, eerlijke verloning toe te kennen voor geleverd werk (binnen of buiten de voorgenomen samenwerking);
- partners die statelijke actoren zijn, zoals leger, politie, gevangenis, van wie is aangetoond dat ze momenteel ernstige mensenrechtenschendingen begaan of in het verleden hebben begaan (vb. het neerslaan van betogingen met buitensporig geweld, opsluiten van minderheden in 'heropvoedingskampen', folteren van terreurverdachten, verdrijven en uitmoorden van minderheidsgroepen);
- universitaire of niet-universitaire partners die actief bijdragen tot ernstige mensenrechtenschendingen begaan door een nationale overheid; deze partners ondersteunen de overheid bijvoorbeeld bij:
 - de uitbating van detentiecentra waarin vluchtelingen in onmenselijke omstandigheden en/of voor onbepaalde duur worden vastgehouden;
 - de onrechtmatige vernieling van woningen in het kader van infrastructuurprojecten of ter onderdrukking van een deel van de bevolking;
 - de drastische afbouw van gezondheidszorg in reeds achtergestelde delen van een land;
 - het opzetten van folterprogramma's voor terrorismeverdachten;
 - het organiseren van doodseskaders in een 'war on drugs';
 - het verplicht steriliseren van bepaalde groepen van personen (vb. personen met een functiebeperking of Roma);
 - het testen van experimentele geneesmiddelen op een verarmd deel van de bevolking.

Samenwerking met bovenstaande partners moet zonder meer het voorwerp zijn van kritische reflectie en evaluatie, aangezien zij op zware en/of systematische wijze de mensenrechten schenden. Dit geldt ongeacht de activiteiten die in samenwerking met de partner zouden worden uitgevoerd. Met andere woorden, zelfs indien de voorziene activiteiten op geen enkele wijze verband houden met de mensenrechtenschendingen in kwestie, is het partnerschap problematisch.

Voorbeelden van problematische activiteiten in het kader van de samenwerking:

- activiteiten waarvoor kinder-, dwang- of slavenarbeid wordt gebruikt door de partner(s);
- activiteiten die een ongeoorloofde discriminatie inhouden, bijvoorbeeld een uitwisselingsakkoord of een 'joint PhD' akkoord die niet openstaan voor bepaalde categorieën van personen op basis van hun geslacht, etniciteit, godsdienst, nationaliteit, etc., zonder dat hiervoor gegronde objectieve redenen (vb. 'positieve discriminatie') worden gegeven;
- activiteiten met schadelijke neveneffecten, bijvoorbeeld de beschadiging of vernieling van gronden en/of culturele eigendommen van inheemse volkeren.

Bovenstaande activiteiten zijn problematisch, aangezien zij mensenrechtenschendingen inhouden (minstens prima facie) en dienen dus een knipperlicht te doen afgaan. Ongeacht de partner met wie de samenwerking wordt beoogd (zelfs wanneer deze een voor het overige vlekkeloos mensenrechtenrapport heeft), dient de universiteit zich bewust af te vragen of ze op een of andere manier een positieve bijdrage kan leveren tot het oplossen van de betreffende problematiek (bijv. door in een project net alternatieven voor kinderarbeid te ontwikkelen). Minstens dient de universiteit een best effort te doen om te vermijden dat de samenwerking misbruikt wordt voor politieke communicatiedoelinden of ter legitimatie van een fout beleid.

Voorbeelden van niet-problematische situaties (partners of activiteiten):

- een Vlaamse universiteit of medewerker van een Vlaamse universiteit overweegt een overeenkomst te sluiten met een partner uit een land waarin de mensenrechten ernstig geschonden worden (bv. politieke activisten worden systematisch opgesloten, grote delen van de bevolking sterven er door ondervoeding, minderheden worden systematisch gediscrimineerd, terreurverdachten worden gefolterd, etc.); de voorgenomen partner is evenwel in geen enkele zin betrokken bij deze mensenrechtenschendingen en de activiteiten van de voorgenomen samenwerking houden evenmin mensenrechtenschendingen in; in dit geval kan men niet concluderen tot een probleemsituatie, aangezien de mensenrechtentoets de algemene mensenrechtensituatie in een land niet beoordeelt;
- een voorgenomen niet-universitaire partner kan door een tijdelijk tekort aan fondsen, dat niet veroorzaakt is door systematisch misbruik van gelden, de lonen van zijn/haar medewerkers occasioneel niet tijdig uitbetalen;

- een voorgenomen universitaire partner weigert éénmalig de toegang tot zijn/haar gebouwen aan een academicus/a wegens diens controversiële politieke mening, zonder dat deze mening strafbaar is.